

Löa-Bladet

LOKALNYHETER FRÅN LÖABYGDEN

NR 2 2019

Förlåt, ibland får man taga vad man haver. Den här bilden hör till brandskyddsutbildningen i skolan (se mer sid 7), men kan väl illustrera ett brinnande intresse för att bevara skolan i byn också.

Alla brinner för Löa Skola

Löaborna vill behålla sin skola. Lärare och annan personal, föräldrar och barn vill att skolan ska finnas kvar i Löa. Det står klart efter det krismöte som hölls den 17 mars med drygt 50 personer närvarande. Med tanke på att det går 99 barn i skolan kunde man kanske ha hoppats på att fler engagerade deltagare skulle ha kommit till Bygdegården. Men av dem som var där var det i alla fall ingen, som tyckte att vi lika gärna kan ge upp friskolan och låt kommunen ta hand om undervisningen igen.

Som vi berättade i förra Löa-Bladet har skolan hamnat i en ekonomisk svacka. Skolföreningen hade nu kallat till mötet, för att få hjälp med tankar, idéer och förslag på hur skolan på bästa sätt ska dras upp ur denna svacka och på både kort och lång sikt ska hamna på en stabilare grund.

Förhoppningar och farhågor

Hembygdsföreningens ordförande Rolf Elmström ledde mötet och lät deltagarna gruppvis diskutera om vad som är bra med skolan i dag, vilka förhoppningar man har för framtiden, vilka farhågor som finns, hur skolan kan bli bättre med mera.

Engagemanget i grupperna var stort. På plussidan noterades förstås att skolan finns! Att den har verkat som friskola i 26 år nu och har gott renommé även utanför

Löa. Personalen är jättebra, maten är jättegod, alla barn blir sedda på rätt sätt.

Det värsta som skulle hända är att skolan läggs ner, att personalindragningarna blir så stora att personalen inte orkar längre, att barnfamiljer flyttar från byn.

Tema natur?

Förslagen på hur skolan ska bli bättre varierade. Några funderade över möjligheterna att utveckla och utöka skolan. Satsa på något tema, kanske en natur- och fri-luftsskola. Jobba för att få in fler elever och därmed mer skolpengar.

Andra tänkte åt andra hållet. Löa skola är bra just för att den är liten. Kanske är det dags att sätta ett tak? Man behöver

(Forts på sid 3)

Midsommar

Midsommarafton träffas vi som vanligt vid Bygdegården kl 14.

Dans och lekar.

Blivande klass 6 säljer fika och lotter och ordnar fiskdamm.

Håll koll på bloggen för ev mer program

Välkomna

Vatten under ån

Sid 5

Lärorikt utan skola
Rapport från Åland

Sid 6

Hemligt, hemligt!

Sid 8

Skolan
säljer aktier Sista sidan

Vädret bryr vi oss inte om

Ovanligt mycket smultronblom, mas-sor av lingonblom och en stor mängd varierande aktiviteter. Vi kan helt visst se fram emot en vanlig härlig Löasommar. Sedan får vädret bli hur det vill.

8 juni 2019

Hembygdsföreningen satsar på arkivet och hembygdshistoria

Efter årsmötet i mars ser styrelsen för Löa Hembygdsförening ut på följande sätt:

Ordförande:	Jonas Åby
Kassör:	Margareta Gustafsson
Sekreterare:	Stina Gottliebsson
Ordinarie ledamöter:	Ingela Stark och Kalle Söderlund
Suppleanter:	Britt Carlsson och Eric Gunnarsson

Viktiga arbetsuppgifter för föreningen under kommande verksamhetsår är att försöka skaka liv i Löa byarkiv, som lite grand har legat i träda sedan Ulf Johansson dog 2005. Många Löabor känner nog knappast till att det finns ett arkiv och vet inte vilken bygdehistorisk skatt som finns där. Det är inte så att de gårdshandlingar, föreningsprotokoll, fotografier och andra handlingar som finns där kommer

till skada på något sätt. Men samlingarna kunde kanske organiseras och förtecknas på ett nytt sätt, för att bli lättare åtkomliga för hembygdsroade Löabor, släktforskare och andra intresserade.

Filmkvällar och varggropar

Kanske går det att anordna ”arkivkvällar” någon gång och visa vad som finns där och även be om hjälp att identifiera okända personer på de många fotografierna. Filmer från bygdespelen i hyttan och ur Lars Åbys produktion finns också där och kan må-

Totts fond till skolan

Tottos Minnesfond bildades i samband med Torbjörn Elvenäs bortgång och begravning 2013. Bidrag från fonden har gått till byns föreningar, vars verksamhet och aktiviteter alltid låg Torbjörn varmt om hjärtat.

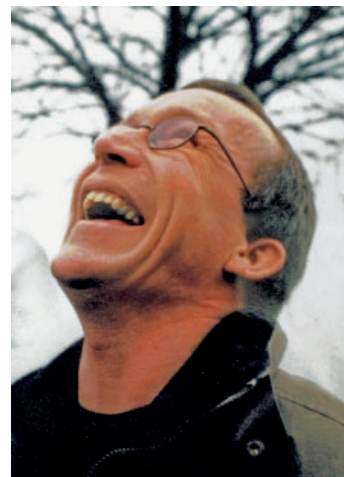
Fonden förvaltades av Löbo, som till stor del kan sägas vara Tottos idé och skapelse. Löbo bildades främst för att stärka förutsättningarna för skolverksamheten i Löa och så länge han orkade deltog Totto med stor kraft i Löbos styrelse.

De årliga bidragen från fonden har därför delats ut i samband med Löbos bolagsstämma. Den hölls i år den 21 maj och systrarna Anna, Emma och Sofia Elvenäs hade då beslutat att 2000 kr ska gå till Hyttans Hemligheter som särskild uppmuntran till alla de barn som deltar. Resterande fondmedel på 35 270 kr går samtidigt till Löa Skola och minnesfonden avslutas därmed.

Systrarna Elvenäs hade i ett brev till alla vårdnadshavare till barn på Trollebo Förskola och Löa Friskola berättat om faderns stora vilja att Löa alltid skulle vara en levande plats, en by i utveckling.

– Vi känner oss säkra på att pappa skulle ha engagerat, inte bara sig själv, utan många andra i den situation som nu råder, skriver systrarna. I en tid av ekonomiska svårigheter, i en tid där Löa Skolas framtid ställs på prov så krävs engagemang.

Och eftersom Tottos Minnesfond inte skapades för att leva kvar i all framtid, finns det väl inget bättre sätt att avsluta den än att den får ge så mycket det bara går till skola och Trollebo.

hända visas på någon filmafton i bygdegården.

Annat som styrelsen planerar är att dokumentera bygdehistoriskt intressanta platser i form av ruiner, gamla källare, grunder, varggropar med mera. Det finns en hel del sådant i och utanför byn. Minnesgoda Löabor kanske också känner till historiska platser och speciella ställen som bör kommas ihåg efter skrönor och berättelser av olika slag. Hör gärna av er till någon i styrelsen om ni har något sådant på lager!

Löa-Bladet

– en tidning för Löa med omnejd
Utgiven av Löa Hembygdsförening

ISSN 2003-1262

Redaktion:

Stina Gottliebsson, Björknäs, 302 55 el 070 676 09 07

stina.gottliebsson@telia.com

Susanne Forsberg, Norrby, 070 473 17 27

norrby.sf@gmail.com

Line Åby Hedenius, 301 13 el 070 281 07 00

linehedenius@hotmail.com

Många förslag och goda idéer

(Forts fr sid 1)

inte ta emot fler elever än vad man kan ta hand om.

Det allra viktigaste nu är att få ordning på ekonomin. Intäkter och utgifter måste balansera!

Uppskattat arbete

Skolmötet gav ingen omedelbar lösning på skolans akuta problem. Men skolstyrelsen och skolledningen må väl ändå ha känt att allt det jobb de nu lägger ner för

att nå förbättringar uppskattas mycket av tacksamma elever, personal, föräldrar, löabor och andra. Mötet upplöstes inte i hopplöshet och förtvivlan, utan snarare i en glad känsla av att det nog kommer att gå att rädda skolan en gång till, även om mycket arbete förstås återstår.

Ideella krafter?

När friskolan en gång bildades togs mycket ideell arbetskraft i anspråk. Föräldrar och andra delade på städningen, målade

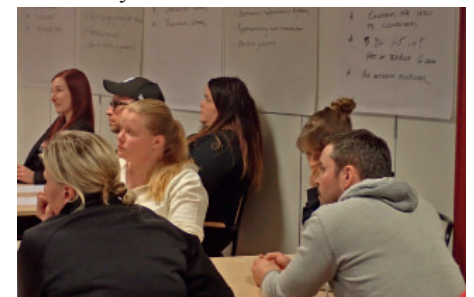
skolan, fixade lekredskap till skolgården, ställde upp som skolmorfar och mycket annat. Kanske är det dags att åter hoppas på lite mer arbete av det slaget.

Deltagarna på mötet tycktes inte ovilliga, utan skrev glatt upp sig för frivilliga tillfälliga arbetsuppgifter. Att vara rastvakt till exempel, sitta med som vuxenstöd vid luncherna, vara skolmormor eller morfar, kanske hjälpa till med disken eller vara handräckning i köket någon gång när det behövs.

Stötta med fest och kakor

Arrangörerna för Löafesten påpekade att överskottet från den festen numera går till skolan. Den som vill vara med och stötta skolan, kan alltså lämpligen anmäla sig som personal vid Löafesten.

Och Katarina Malmqvist kom snabbt på att det går att ordna en kakbuffé på Åkafét en dag och låta hela överskottet gå till skolan. Hej, alla kakmonster! Kom och ät vad ni förmår och hjälp oss att behålla skolan i byn!

Goda kakor och härlig fest för skolan!

Uppmaningen på skolmötet om att vara med och ordna en kakbuffé fick snabbt stort gehör. Den 5 maj dignade borden på Åkafét av allehanda läckerheter, skänkta av bakkunniga Löabor. Och närmare 200 pers kom för att hjälpa till att äta upp det. Tillsammans med ett lotteri som Maud Råstock ordnat inbringade detta kakfrosande 9 890 kr till skolkassan!

Hur stort överskott det blev från Löafesten är inte klart ännu. Men ett gott bidrag till skolan blir det nog ändå med 680 betalande festdeltagare. För att inte behöva stängsla in alla öl-drickare var åldersgränsen satt till 18 år, vilket tycktes uppskattas. Den gröna färgen på bilden har ingenting med illamående att göra. Millan & Jag spelade och åtgången på hamburgare var som vanligt god.

Petra Keith-Hedenius och Anders Nordin är på god väg att få Löa skolas ekonomi i balans.

Skotte och smålänning sparar på skolan!

Nu är nog framtiden tryggad för Löa Skola! Med en skotte och en smålänning vid rodret, torde väl skutan kunna hålla den ekonomiska balansen och styras in i en säker hamn!

Förlåt, det är förstås inte helt juste att vädra gamla fördomar om snålhet och sparsamhet knutna till vissa människor, men Löa-Bladet känner i alla fall en stor förhoppning om att Petra Keith-Hedenius med skotskt påbrå och smålänningen Anders Nordin är ett gott ledarpar för skolan.

Löa-Bladet berättade i förra numret att Petra gått in som t f rektor och förskolechef, när den ekonomiska krisen var akut.

Nu har hon fått Anders Nordin, med gedigen rektorsutbildning och erfarenhet som skolledare, vid sin sida på deltid. Därmed har Petra, som har jobbat som marknadsekonom och projektledare, lovat att stanna på skolan och fortsätta att försöka få ordning på ekonomin. Bättre kan det inte bli!

Anders Nordin är farfar till Lasse Elvenäs d.y. och var lejd som barnvakt när skolan höll sitt krismöte i mars.

– Jag uppfattade då att skolan hade problem och sa att jag kanske skulle kunna hjälpa till på något sätt. Emma och Sixten nappade och förde det vidare till skolan.

Väl kvalificerad

Anders är pensionär, men har sedan 1983 varit rektor och skolledare i Örebro och skolchef i Kumla. Han har också i många år varit avdelningschef i Statliga Specialpedagogiska Skolmyndigheten. En väl

kvalificerad person att sätta i spetsen för Löa Skola alltså och Skolföreningens styrelse tackade genast ja till Anders erbjudande att gå in som rektor på deltid. Som ideell arbetskraft dessutom!

Arbetsuppgifter finns förstås, men Anders säger att skolan redan är på mycket god väg mot den ekonomiska balansen. Med Petra som administrativ chef har mycket av det nödvändiga jobbet redan klarats av.

Högsta kvalitet högst på listan

Skolan är nu i kapp med alla hyror och har betalat av en del av sin skuld till Löbo.

– Men vi har fortfarande en tuff tid framför oss, säger Petra, vi måste fortsätta att vända på alla stenar för att se hur vi på bästa sätt ska kunna säkra skolans framtid.

– Skolan ska ge sina elever en skolgång av högsta kvalitet, det är prioritet nummer ett, det ger vi inte avkall på. För att klara det får vi dra ner utgifterna på annat håll istället. Just nu råder köpstopp och vikariestopp.

– Jag var ganska missmodig innan vi hade krismötet för skolan i mars. Då kände jag ett tag att det inte skulle gå, berättar Petra. Men den uppslutning kring skolan, det engagemang och den starka vilja som mötesdeltagarna visade gav mig nytt mod.

Många volontärer

Flera volontärer anmälde sig vid mötet och har kunnat rycka in med ideella krafter såväl som klasslärare, resursspedagoger, busschaufförer och kökshandräckning, när vikarier inte kunnat tas in.

Anders berättar också att han mycket snart märkte av det stora engagemang och den goda känslan av gemenskap som finns i byn. Det är sådant som behövs vid ett sådant här tillfälle. Inte minst viktigt är förstås att också personalen helhjärtat ställer upp även om det är tufft ibland.

Att det finns ett fortsatt intresse för läraryrket visas också av att några elever från Lindesberg valt att göra sin PRAO-tid i Löa. Några så duktiga att de gärna hade fått stanna ett tag till!

Kommunerna bestämmer skolpeng

Skolans intäkter är skolpengen från elevens hemkommun. Det finns inget fast belopp för skolpengens storlek. Den bestäms av varje kommun och beräknas på de kostnader kommunen själv har för sin skolverksamhet fördelat per elev. Utöver ett grundbelopp ges ett tilläggsbelopp för elever som har behov av extra stöd i skolan.

Från Lindesbergs kommun ges numera också ett bidrag för skolskjutsar, något Ljusnarsberg inte bidrar med. Kommuner har ingen skyldighet att bistå med skolskjuts till dem som väljer en skola utanför den egna kommunen.

I princip skulle Löa skola därmed kunna tillhålla föräldrarna att själva skjutsa sina barn eller tacka nej till elever norrifrån. Men det är naturligtvis inget bra alternativ. Det skulle inte ge Löa något bra renommé och skolan skulle kanske tappa några elever.

Skolhuset hårt utnyttjat

Fler elever ger totalt högre skolpeng. Nedläggningen av skolan i Ramsbergs innebär fler elever till Löa därifrån. Men i nuläget gäller det ändå inte att bara försöka få skolan att växa och få fler elever.

Målet nu är att få stabilitet i skolan och ekonomin i balans. Kanske kan man räkna med 45 barn i förskolan och 100 i skolan till höstterminen. Blir det många fler mäs-

te man försöka utöka lokalerna på något sätt igen. Idag är varenda kvadratmeter utnyttjad i skolhuset. Det behövs inte bara klassrum, utan även mindre utrymmen för grupparbete av olika slag. Ibland behöver klasserna delas i mindre grupper och det behövs rum för elevsamtal och föräldrasamtal med mera. Det är därför som skolan nu hyr en av lägenheterna i parhuset av Löbo. Där finns nu rektorexpedition och ekonomiavdelning och även rum för tillfälliga grupper.

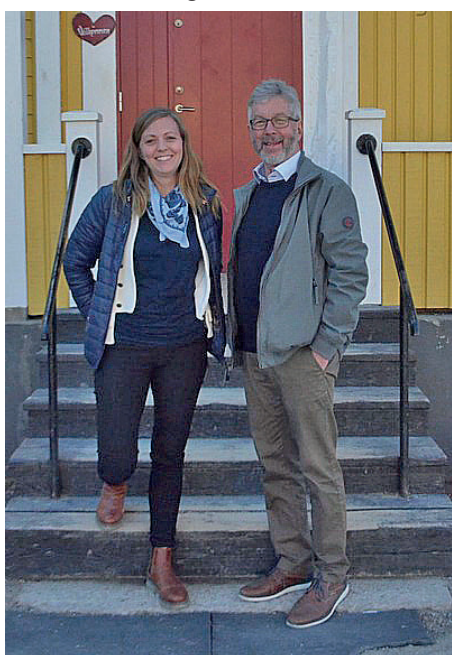
Digitaliserad verklighet

En viktig sak att ta hänsyn till i dagens skola är också att verkligheten blir alltmer digitaliserad även för de yngre barnen. Skolan behöver inte köpa en dator till alla barn, men en klassuppsättning bör ändå finnas och skolan funderar nu över om man ska satsa på PC eller Mac, Chromebook, läsplatta eller telefon.

– För oss lite äldre låter sådant där kanske som onödig lyx, säger Anders, men faktum är att en dator är ett viktigt verktyg och hjälpmedel, inte minst för elever med svårigheter. Datorn kan förenkla en text, så att den blir lättare att läsa för eleven och så hjälper den ju till med att hålla många saker i minnet. Det går mot att alla nationella prov ska göras digitalt, det kan Löa skola inte ställa sig utanför.

Och någon svårighet för eleverna att använda en dator är det ju inte.

– Det är ett verktyg som dagens barn snabbt lär sig att använd utan någon instruktionsbok, säger rektor Anders.

Stabilitet och ekonomisk balans är målet just nu. Men visst vill Petra och Anders gärna hälsa fler barn välkomna till Löa Skola också.

Ett upplag av vattenledningar och betongfundament vid reningsverket i Löa betyder att ett nytt projekt för det kommunala dricksvattnet i Löa är på gång.

Ett 45-årigt problem på väg att lösas

Nytt kommunalt vatten i Löa på gång

Man ska inte gå över ån efter vatten heter det. Men att låta vattnet gå under ån till Löa är helt okej. Och så ska det bli framöver är det tänkt.

Det kommunala vattnet i Löa har diskuterats sedan Laga Skifte eller åtminstone sedan 1975, då Västra Löa byalag och Reiard Bergström inte var överens om ifall den mark, där kommunen ville anlägga en vattentäkt var samfällad byalagsmark eller hörde till fastigheten Sandåsen.

För att hitta svaret på den frågan gick man tillbaka till de riktigt gamla skifteshandlingarna. Svea Hovrätt gav byalaget rätt, men den tänkta vattentäkten kom inte till stånd i alla fall.

Sedan dess har vattenfrågan och nya lösningar diskuterats av och till. Ta vatten från Kopparberg eller Vasselhyttan eller hitta en ny plats för en vattentäkt i Löa?

På våren 2014 provborrade Bergslagens Kommunalteknik på några platser i den grusås som går från Rävudden fram till riksvägen. Men det visade sig att vattnet innehöll för mycket järn och mangan.

Vad händer vid reningsverket?

Löa-Bladet noterade härförleden ett upplag av betongfundament och vattenledningar vid reningsverket och började förstås fundera över om någon ny lösning på vattenfrågan på gång?

– Rätt gissat, bekräftade Bram Corthals, på Samhällsbyggnad Bergslagen. Dricksvattenfrågan i Löa ska lösas!

Det är inte kvaliteten på dricksvattnet, som är det stora problemet enligt Corthals. Bekymret är att vattenverket i Löa är för litet. Men även små vattenverk måste ju underhållas och ett mindre verk är förhål-

landevis dyrare att underhålla. Dessutom ligger vattenverket på ett något olämpligt ställe (i det lilla röda huset i det sydvästra hörnet av skolgården) och det saknas ett vattenskyddsområde för vattentäkten.

Sjöledning för dricksvatten

Den planerade lösningen nu är en överföringsledning som kommer att läggas mellan vattenverket i Vasselhyttan (som idag försör Storå, Stråssa och Guldsmedshyttan med dricksvatten) och ledningsnätet i Löa. Så långt det går läggs den ledningen i Sörsjön och in i Storån till reningsverket i Löa där vattnet kopplas till de befintliga kommunala ledningarna. Det ska också bli en ny reservoar och en tryckstegring vid reningsverket.

Inte klart i morgon

Sjöledningen har börjat att sjösättas. Men den schaktning som behövs från Sörsjön till vattenverket i Vasselhyttan genomförs först nästa år.

För säkerhets skull påpekar Bram Corthals att det vid alla större byggprojekt kan bli förseningar. Dessutom är budgeten för projektet inte godkänd än. Det är först när budgeten godkänns i början på varje år som det bestäms vad som ska byggas och inte.

Så det blir kanske inte snart, men i alla fall någon gång som det blir nya möjligheter för fastigheter öster om landsvägen att koppla in sig på det kommunala vattenledningsnätet.

Livet på Åland

Löa-Bladet har tidigare berättat att hela familjen Westman flyttade från Rosendalstorp till Åland, när det var dags för Arvid att börja skolan.

Nu har de bott där i snart ett år och Arvid har med stöd av mamma Emma bibringats allehanda kunskaper i sin egen takt och på sitt eget sätt.

Emma Westman berättar här själv om det första årets erfarenhet av oskolning.

Det är med kluvna känslor jag delar med mig om vår flykt undan skolplikten. Systemkritik väcker starka känslor. Förhoppningsvis kan löaborna förstå att det inte är specifikt Löa skola som jag sökt alternativ till, utan skolsystemet i allmänhet: tvånget att lämna familjen och infinna sig x antal timmar fem dagar i veckan; att sitta still i ett visst rum och i en påtvingad grupp; att göra det som någon annan säger åt en.

Global trend

Hemundervisning är en snabbt växande global trend. I Sverige är det som bekant olagligt. Innan jag fick barn tyckte jag att det lät skumt med hemundervisning, och såg framför mig kuvade välkammade barn runt ett köksbord, belamrat med skolböcker, och så en sträng förälder i lärarrollen.

Sedan en tid är min syn på saken radikalt annorlunda. Det började med ett barn som inte ville gå i förskola/skola. För snart ett år sedan flyttade vi till Åland för att ha möjlighet att hemundervisa från årskurs 1.

I Finland råder läroplikt. Det betyder att ansvaret för barnets inläring vilar på föräldern. Hemundervisande familjer har en kontaktperson vid skolan i samma kommun. Man träffas 1-2 gånger per år och redovisar vad man har gjort, och presenterar en plan för framtiden.

Tre principer

Förhållningssättet, som vi har valt, kallas unschooling, eller oskolning. Det bygger på tre principer: 1) Att lärandet är naturligt och sker hela tiden. 2) Att vi lär oss bäst i ett tryggt och kärleksfullt sammanhang. 3)

Tid för glassätning kan det naturligtvis bli på Åland också. Harry, Britta och Arvid Westman är glada åt det.

att vi lär oss mest när vi får utforska det vi är intresserade av.

Föräldrarnas ansvar i oskolning är kort och gott att arbeta på sin relation till barnet. Hens roll är inte längre att kontrollera och styra barnet, utan det handlar om att utveckla sin tillit och respekt, och att läsa barnets behov.

Det har varit en spännande psykologisk process från separationens kultur i Sverige, där barn vistas största delen av sin vakna tid på institution från 1 års ålder, där många föräldrar inte tror sig kapabla att på egen hand kunna ta hand om sina barn, och där vuxnas anknytning till arbetet främjas framför anknytning till familjen.

Stötta barnen

Vidare är det vid oskolning föräldrarnas uppgift att stötta barnet i dess utveckling och lärande genom att till exempel söka efter informationskällor, tipsa om aktiviteter, finnas tillgänglig för att svara på frågor.

Det här året har vi kånkat hem kilovis med Kalle-Anka-pockets, pratat mycket om pengar (inspirerade av Joakim von Anka), spelat Monopol, läst om världens rikaste man Bill Gates, och lärt oss räkna till en kvadriljard. Andra ämnen har varit: Pokemon, solen, laser, Harry Potter...

Ingen elit

Det tål att förtydligas att det inte rör sig om en elitistisk satsning. Vårt barn är möjligen lagd åt det mer teoretiska hållet, och därför läser han gärna böcker. Men hade han

velat spela fotboll eller bygga kojor hela dagarna så hade jag förhoppningsvis respekterat det. Leken är ett bevisat effektivt sätt att lära sig på. Vitsen är att barnet får utvecklas i sin egen takt och utifrån sina egna intressen. Vitsen är att inte behöva bli jämförd och värderad.

Frihet att forma dagarna själv

Eftersom gruppen hemundervisare är ganska stor på Åland finns det tillräckliga möjligheter att göra saker tillsammans med andra. På sommarhalvåret är det hinderbana och fotboll varje vecka. Förra veckan var Arvid på workshop i 3 D virtual reality. Nästa vecka ska vi på en heldag i vikingabyn.

Jag har aldrig trott att jag skulle passa som egenföretagare, men den här tillvaron är ju som att ha en egen liten firma istället för att vara anställd i ett stort bolag. Alla dessa dagar som vi får utforma själva. Det är frihet för mig.

Ingen brasa på Valborg

Det blev ingen valborgsbrasa i Löa i år. I det torra vädret avråddes från all eldning och valborgsarrangörerna, Löa Bygdegårdsförening, insåg naturligtvis att det inte var lämpligt att fjutta på den stora rishög som hade samlats på sågbacken.

Ramsbergs kyrkokör sjöng ändå och våren fick känna sig välkommen med kaf-

GÄNGETS EGET VASA
Den här filmen berättar om tre grabbar, som under de allra sista dagarna av sommarlovet gör ett verkligt fint fynd: i en sjö, dit de gett sig av för att fiska, träffar de på ett sjunket "skepp". Det är en gammal ekstock, som blir pojknas egen "Vasa".
Filmen gjordes i Kopparbergstrakten och det är Aktuelltreportern Torsten Åhlander och det är Aktaktman i Kopparberg, fotograf och Sveriges Radios kontaktkosten och fick idén att göra en film.
På bilden de tre huvudpersonerna, Lasse, Karl-Erik och Kurt, som tillsammans med taxen Musse upplevde filminspelningen som ett härligt äventyr.

Vasa i Löa blev TV-film

Vi hade en bild med från ett eventuellt fornyfynd i Löa i förra numret av bladet. Nu kan vi berätta lite mer om det. Den gamla ekstocken som nu finns i hyttan har nog varit en fiskebåt en gång, men kanske inte en stenåldersfarkost? Den togs upp ur Vreken 1961, samma år som Vasa bärgades utanför Beckholmen i Stockholm efter 333 år på havets botten.

Denna koppling till Vasaskeppet (som idag hör till världens främsta turistattraktioner) gjorde naturligtvis vraket i Vreken lite mer spännande. Carl-Eric Persson kan ge beske, ty han var med.

– Det var Anders Bogland som hittade stocken, berättar Carl-Eric, och han tipsade någon han kände på TV om ett eventuellt fornyfynd i Löa.

Aktuelltreportern Torsten Åhlander tänkte på idén och kom på att han skulle göra en film om "Gängets eget Vasa". Så blev Carl-Eric med kompisarna Lasse och Kurt gänget som under en fiske- och campingtur hittade skeppet som de lyckades bärga och så småningom kunde överlämna till Ramsbergs hembygdsförening.

– Som jag minns det lämnade vi stocken till några i Ramsberg i alla fall, säger Carl-Eric, men ingenting var ju riktigt på riktigt då, det var bara på film. Men vi hade roligt under inspelningarna och filmen visades på TV sedan.

Varför stocken hamnade i hyttan vet inte Carl-Eric. Någon åldersbestämning har inte gjorts, så den som vill kan fortsätta och tro att det är ett fornyfynd.

Brandskyddsutbildning

fe och korv, tal och lotterier istället. Det gick bra. Såväl äldre som yngre löabor var glada och såg med förväntan fram mot ljusare tider.

Regnet kom dan därpå och den 10 maj var det tillräckligt vått och vindstilla, för att sätta fart på brasan.

Alf Bergman och Lasse Elvenäs höll vakt vid brasan då.

Alla vet nog hur en brandsläckare ser ut. En sådan där röd manick som hänger på väggen och som snabbt och effektivt ska släcka uppkomna brandhärdar. Men har ni testat en brandsläckare någon gång, vet ni hur den fungerar? Det vet i alla fall personalen i Löa skola numera. Vid en brandskyddsutbildning i mitten av maj fick de alla möjlighet att testa olika typer

av brandsläckare och med Jonas Åby som instruktör kunskap om vad man bör tänka på om det börjar brinna.

Syre, bränsle och värme! Det är vad elden behöver för att må riktigt bra. Och eftersom man sällan vill att elden ska må riktigt bra gäller det förstås att hålla undan allt sådant. Med pulver-, skum- eller kolsyresläckare får man försöka kväva och kyla ner elden. (Fast skum hör inte till det som man normalt har till hus och hem.) Har man ingen släckare till hands är det viktigt att stänga dörrar och fönster för att inte i onödan släppa in något syre.

En brandsläckare får ju ofta hänga på sin plats i många år utan att bli använd. Deltagarna i brandskyddsutbildningen hade uppmanats att ta med sig eventuellt gamla släckare hemifrån, för att testa funktionsdugligheten. Och det visade sig att brandsläckare inte hör till sådant som behöver ständig uppdatering.

Jonas Åby hade själv med sig en 25-årig släckare. Den fungerade perfekt!

Vi kan inte berätta så mycket om sommarens teater i Löa. Den heter ju Hyttans Hemligheter och hemligheter får man inte yppa i förväg.

Men så mycket kan vi väl säga ändå att det liksom tidigare år gäller för publiken att själv gå runt till olika spelplatser och träffa olika karaktärer, som kan berätta om hur arbetet i hyttan gick till en gång. Eller som det står i broschyren: ”Ett lekfullt teateräventyr för barnfamiljer i den gamla välbevarade järnhyttan där olika underliga och udda figurer fortfarande lever och bor, trots att det är mer än 110 år sedan hyttan stängdes ner.”

Lekfullt, spännande och lärorikt

Några av personerna (om det nu var personer och inte spöken?) som fanns med förra året kommer man att träffa i år igen, andra blir nya bekantskaper. Tanken är att samtidigt som rundvandringen blir spännande och lite lagom skrämmande ska publiken lära sig något om det viktiga arbete som bedrevs i Bergslagens många

små hyttor på den tiden då järn var landets viktigaste exportprodukt.

Rinnande saga

Årets saga heter Vattenpusslar – en rinnande rolig saga genom Löa Hytta. Manus har liksom tidigare år skrivits av Helena Brusell, som också är regissör. De fem huvudrollerna kommer att spelas av professionella skådespelare. Många goda amatörer har också viktiga roller och inte minst kommer de många barnen att få lite ökat ansvar i år. De kommer bland annat att sjunga ett per sånger, tonsatta av Anna Johansson, musiklärare i Lindesberg, till Helena Brusells text.

Vimplar och blommor

För hyttans dekoration är en sygrupp redan igång och blommor är planterade och på tillväxt för de blomsterarrangemang som också ska pryda hyttan. Med feriepraktikanter och runtompersonal blir det sammanlagt ca 70 personer som på något sätt blir involverade i årets hemligheter. Sponsorer är Sparbanksstiftelsen, Adolf

En ny spelplats för årets hemligheter är en kolmila, som det ständigt aktiva gänget av pensionärer byggt på hyttparkeringen.

Lindgrens Stiftelse, Svante Bergströms teaterstiftelse, Lindesbergs kommun, Region Örebro län, ABF och Linde Energi. Vattenpusslar spelas från 5 juli till 4 augusti, varje dag utom måndagar. Publiken släpps iväg i små grupper från kl 11 till 14.30. Den stora hemligheten är inte GULD i år, men guldvaskning var så uppskattat förra året att det kommer att finnas möjlighet till det i år också, efter rundvandringen. Dessutom blir det en särskild utställning om förnybar energi för barn.

Bli vän till hemligheterna!

De flesta större kulturinstitutioner har en vänförening. Nu hoppas Hyttans Hemligheter på att de också ska kunna samla en förening av vänner, som vill vara med och stötta detta evenemang. Det är dock inte tänkt att bilda en förening som kräver styrelse och särskilda arrangemang. Medlemmarna i den här föreningen behöver bara betala 150 kr per person och därmed känna att de är med i en god sak, som både ska utveckla bygden och bidra till intresset för kultur och miljö. Hyttans Hemligheter är inte bara teater. Det är ett projekt som arbetar för samverkan mellan samhälle, näringsliv, kultur och föreningsliv.

Som Hyttans Hemligheters vän 2019 får du:

- En guidning av Löa hytta i samband med förberedelserna för sommarens saga.
- En biljett till premiärdagen av sommarens saga samt en kopp kaffe i kaféet.
- 20 procents rabatt till alla övriga föreställningar
- 10 procents rabatt till föreställningar från scenen i Löa hytta.

Så blir du medlem:

Sätt in 150 kr på bankgiro 5187-9765. Glöm inte att ange namn och adress, gärna också e-postadress. Kontakta gärna projektledare Eva Persson för mer information.
Tel: 070 627 14 94.
E-post: eva@bergslagen.com

Perssons Magasin är öppet onsdag till söndag kl 12 - 17 från 15 juni till och med 18 augusti. Stängt på midsommarafton och midsommardagen. Minna Roselli kommer att hålla kaféet öppet samma tider.

Snart öppnas dörrarna

Perssons Magasin slår upp portarna för året lördag 15 juni. Då blir det som tidigare år möjlighet att komma och titta på och köpa fantastiskt konsthantverk i en mängd olika material, allt ifrån järn och betong till glas och textil. Fyrtio lokala förmågor ger prov på sin hantverksskicklighet.

Gubbdagis

Konstutställningar blir det i fyra gallerier, där elva utställare kommer att få plats under sommaren. Och loppisfynd kan du göra i två våningar. Nytt för i år att det gamla stallet görs om till ett "gubbdagis". Där ska finnas plats för sport- och fritidsprylar, redskap, verktyg, motorer och annat sådant som anses vara särskilt lockande för män i olika åldrar.

Kulturglimtar

I samband med Ljusnarsbergs kulturglimtar 29-30 juni kommer det att bli musik i trädgården. Ramsbergs kyrkokör kommer inte att stå där och sjunga, men det går att lyssna på körens nyproducerade skiva. Kanske liggande i en hängmatta eller i en bekväm sittgrupp.

Under Bergslagens Familjeveckor 27 juni till 7 juli kan alla barn hänge sig åt en spännande skattjakt i trädgården. En trerättes (minst) middag a la Borwall är planerad till den 9 augusti.

Ovan kaféidkare

Minna Roselli tar hand om kaféet vid magasinet i sommar.

– Baka kan jag och laga mat kan jag, men jag har aldrig drivit ett kafé förut, säger Minna, så jag har ingen aning om hur det här ska gå!

Det vore ju förgärligt om det blir katastrof, menar Minna, men hon låter ändå inte alltför orolig. Det gäller att planera och förbereda i god tid, det tycks Minna vara helt beredd på.

Kaffe med hembakt ska där finnas förstås och soppa med bröd, karelska piroger och kanske något mer till en lättare lunch. Det svåra är att veta hur mycket det kommer att gå åt varje dag, men det får väl visa sig under sommaren.

Språklärare

Eva Persson annonserade på Facebook efter en kaféansvarig och Minna var inte sen att ta kontakt.

– Eftersom jag inte vet riktigt hur det blir än, tänker jag klara mig själv till en början i alla fall. Men blir det för mycket att göra, får jag väl ringa runt och försöka få tag i någon medhjälpare.

Minna Roselli bor i Hörken och är annars språklärare i finska en dag i veckan i Lindesberg och hjälper också ABB i Ludvika att träna nyanställda ingenjörer där på svenska.

Prisad ledare

Eva Persson har fått Lindesbergs kommuns föreningsledarestipendium, med följande motivering:

Hon får stipendiet för sitt idoga arbete med Löa hembygdsförenings teaterprojekt.

Hon har under många år engagerat traktens barn, unga och vuxna att delta i verksamheten. Utan hennes professionella ledning, stora kontaktnät och envetna engagemang hade inte dessa teaterprojekt kommit till stånd. Eva utgör navet i verksamheten.

Stipendiet på 10 000 kr delades ut på nationaldagen i Oscarsparken av Sara Sporre, kultursekreterare i Lindesberg.

Vattenrännan som går till vattenhjulet vid hyttan läcker lite för mycket och behöver restaureras. Och hyttan behöver rödmålas. Det är ett par av de saker som noterades vid årets hyttstämma. Förhoppningsvis kan något bidrag från Riksantikvarieämbetet fås för sådant underhåll.

Fler bergsmän än någonsin i Löa

Aldrig har det funnits så många andelsägare i Löa Hytta som nu!

Hundra andelar har det alltid funnits, men när vi hittar Löa hytta i skattelängderna första gången, 1539, så fanns det 11 delägare. Somliga hade således fler andelar, andra kanske bara en halv. Så fortsatte det genom åren. Bergsmän som satt på stora bergsmansgårdar hade fler andelar andra färre.

När hyttan blåstes ner för sista gången 1907 köpte Grängeskraft (numera Västerbergslagens Kraft AB) upp andelar i hyttan för att värna fallrätterna i Kölsjöns och Storåns vattensystem för framtida kraftstationsbyggen. Kraftstationen i Löa byggdes runt 1910 i syfte att ge kraft till Stråssa gruva, som tillhörde Grängesbolaget, och Gränges såg till att köpa in majoriteten av andelarna i Löa hytta.

Kraft från norr

I och med att de stora norrlandsälvarna försågs med kraftstationer på 1930-talet och nödvändig kraft till gruvorna kunde tas därifrån mattades intresset för de små kraftstationerna.

Gränges behöll ändå sina andelar i hyttan och när tankarna kom upp på 1950-talet att hyttan skulle restaureras var kraftbolaget med på noterna och ställde upp med såväl pengar som kunskap och duktiga människor.

Arv med villkor

I början av 1980-talet fick Gränges Kraft ett nytt och något speciellt intresse för hyttan. Hildur Lindsjö, dotter till den tidigare hyttfogden Anders Eriksson på Västerby, ville testamentera sin kvarlåtenskap till hyttelaget (som aldrig hade upplösts), men hon var samtidigt mycket bestämd på att Gränges skulle vara med och bestämma över pengarna.

Värdet av testamenterade aktier och kontanter uppgick då till 270 000 kr.

Nu är intresse viktigare än järn

Gränges och VB Kraft har därför varit mån om att behålla majoriteten, men har också vid olika tillfällen delat med sig av andelarna, för att få med fler engagerade och intresserade Löabor i hyttelaget. År 1995 fanns därmed 22 andelsägare i hyttan.

Som vi berättade i förra Löa-Bladet var VB Kraft beredd att dela ut flera andelar och nu har också intresse i Löa varit riktigt stort. Att som andelsägare i en hytta få vara med att bevara minnet av bergsmännen och den betydelse de en gång hade för hela riket är förstås lite speciellt.

Vid årets hyttstämma den 5 juni kunde noteras att hyttan har 50 andelsägare! VB Kraft behåller dock majoriteten med 50,09 procent av andelarna.

Löingar är med och drar valser

Året är 1955 och sommaren har just börjat. Framtidstron är stark i det lilla brukssamhället med gamla anor. På pappersbruket går livet sin gilla gång för alla dem som arbetar och bor där, så även för familjen Lundström. Äldste sonen Bengt har fått ta över ansvaret för familjens försörjning sedan fadern så tragiskt förolyckades för ett antal år sedan – men var det verkligen en olycka? Skvallret går, men ingen vet.

Bruket hemligheter

Så låter inledningen till teatern Pappersvalsen som spelas på Frövifors pappersbruksmuseum tre helger i sommar. Det är den ideella föreningen Bergslagens Spektakelteater som berättar om ingenjörer och flinka sorteringsflickor på bruket den varma sommaren 1955. Också här finns hemligheter. Många pratar, men vem vet egentligen något om sanningen? Kanske är det bara valser som dras till ljudet av bullrande pappersmaskiner?

Sant är i alla fall att för Löabor kommer några av skådespelarna kännas igen. Astrid Ericsson, Helena Fallkvist, Lasse Larsson och Rolf Elmström är med i spektaklet, som regisseras av Stefan Jansson. Föreställningen kommer att spelas den 29 juni, 30 juni, 2 juli, 3 juli, 5 juli och 6 juli kl 19.00 i Pappersbruksmuseets maskinhall.

Snart får vi putta i Löa

Stor aktivitet var det vid golfbanan härförleden när Löa-Bladet gick förbi. Mona och Eric Gunnarsson och Kerstin och Bo Jönsson var i full färd med att räfsa och röja. Banorna måste vara i ordning till SPFs och PROs pensionärgolf sätter igång på måndagar.

Från och med 15 juni kommer bangolfen att vara öppen varje dag mellan 12 och 18.

Saffranspannkaka mm.

Åkafét har öppnat för sommarsäsongen. Löabor såväl som vägfarare hälsas välkomna in på soppa eller en macka, kaffe, glass och hembakat förstås. Katarinas gotländska saffranspannkaka inte att förglömma! Klockan 12 till 17 varje dag utom måndagar.

Skola i det våta

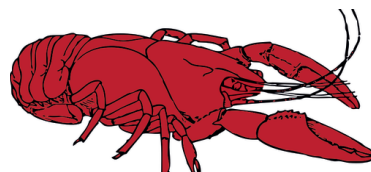
Simskolan börjar 24 juni kl 10 vid badplatsen i Norrsjön kl 10. Det blir som vanligt tre ”klasser” med lek-och-plask, simundervisning och märkestagning.

Skolan håller på måndagar till fredagar fram till och med 12 juli. Lärare blir i år Agnes och Alva Söderlöf och Isa Sjöbacka.

Löa Fvo satsar på brygga istället för på fisk i år

Löa Fiskevårdsområde beslutade på årsmötet att avstå från att plantera in fisk i år och istället lägga de pengarna på en uppfräschning av båtilläggningsplatsen. Detta är nu till stor del ordnat. Iläggingsplatsen är urgrävd, breddad och fylld med grus. Löa Fvo har även köpt en brygga för att underlätta iläggandet och upptagandet av båtar. Inga båtar får parkeras vid bryggan utan den är till för att nyttjas enbart vid illäggning och upptagning. Det som återstår är en informationstavla och nya bojar till grunden, och så en fiskerik sommar såklart!

Tidpunkter för 2019 års provfiske av kräftor är:
2-4 augusti, 16-18 augusti och slutligen 30 augusti -1 september.
Mer information om fisket kommer att finnas på Löabloggen

En bra brygga för båtilläggning konstaterar Lasse Larsson

Motornostalgi

Gamla bilar och motorcyklar har en speciell dragning. Den som följer lokalpressen under sommarhalvåret vet att nostalgidagar med välbevarade och välputsade bilar och motorcyklar alltid får stor publik. **Lördagen den 31 augusti** är det Löa tur. Mellan kl 11 och 16 kommer de vackra ekipagen att finnas till beskådande uppe vid bygdegården.

Stiko Per och Martin

med efternamnen Larsson respektive Almgren är på väg till Löa. De kommer väl inte vandra den här gången, men **måndagen den 29 juli** ska man ändå kunna se och höra dem på scenen i hyttan.

Löiaden

med chans för alla åldersklasser att tävla i en lång rad olika idrottsgrenar är plane-rad till **lördagen 24 augusti**.

Skuggan lockade mer än solen och Svea hade sin egen uppfattning om avd en picknickorg ska vara till.

Nationaldagspicknick på rätt dag

Nationaldagen firades i år på alldeles rätt dag. Datumet var förstås det rätta, 6 juni, men dessutom var vädret det. Kanske bara något för varmt. Skuggan lockade mer än solen. Men hade firandet skett dagen därpå hade såväl picknick som flaggor och sångarglädje försvunnit i ett hejdundrande åsk- och rengvader.

Nu kunde istället noteras att det inte alltid behövs stora arrangemang. Enkla

trevligheter med medtagen mat och gemenskap för alla åldrar har lätt att bli tradition i den här byn.

Båtkarneval

Löa Kultursällskap höll i firandet och det kommer också att se till att det blir en båtkarneval i år. Yrken är temat i år. Det är bara att packa in hela Löjligen Familjen i lämplig farkost och anmäla sig vi bryggan vid Åkaféet senast kl 16 **lördagen 27 juli**. **Starten går kl 17.00.**

Lyskväll

blir det i år **lördagen 7 september**.

Då blir det salut för sommarens slut med lysen längs ån och sjöstränderna. Ta en promenad längs ån eller glid stilla fram per båt mellan ljuspunkterna och minns ännu en härlig Löasommar!

Eftersom Löa Bostäder AB, Löbo, sålde macken förra året måste bolagsordningen skrivas om. Det kan inte längre stå att verksamheten omfattar driften av en drivmedelsanläggning också. En ny bolagsordning måste godkännas av årsstämman, vilket helt enkelt glömdes bort vid den ordinarie stämman i maj. Därför måste en extra stämma inkallas. Om ingen aktieägare har någon övrig fråga, torde den enda punkten på dagordningen bli godkännande av ny bolagsordning.

Aktieägare i Löbo kallas härmed till extra bolagsstämma

torsdagen 27 juni kl 18 i Löa Skola.

Alla aktieägare är som vanligt röstberättigade med en röst per aktie. Den som inte har möjlighet att delta i stämman har rätt att utse ett ombud åt sig med skriftlig fullmakt.

Välkomna!

Styrelsen för Löa Bostäder AB

Investera i skolans och Löas framtid!

Löa Skola ekonomisk förening är den största aktieägaren i Löa Bostäder AB, Löbo.

När skolföreningen nu vill sälja en del av sina aktier i Löbo är det inte för att man saknar intresse för det bolaget eller på något sätt är missnöjd med dess verksamhet. Det handlar helt enkelt om att få in nytt kapital till skolan när kostnaden för undervisning, digitalisering och andra nyare skolfrågor ökar. Samtidigt som Löbo får fler aktieägare, som ser en bevarad skola i en levande landsbygd som sin vinst.

Vill du vara med och dela på den vinsten? Anmäl dig till styrelsen för Löa Skolaekonomisk förening.

E-post: styrelsen@loaskola.se

Aktiekursen är för denna försäljning satt till 1 500 kr.

